

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-11-17

Vår referens

Åsa Janlöv

Utredare

asa.janlov@malmö.se

Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader STK-2024-971

Sammanfattning

Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) har inkommit med en motion där de föreslår att kommunen utreder möjligheten till en fullständig övergång till automatiserade översättnings- och tolktjänster för att minska tolkkostnaderna.

Motionen remitterades först till arbetsmarknads- och socialnämnden, därefter också till funktionsstödsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden.

Arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår att motionen avslås. Förskolenämnden föreslår att motionen anses besvarad.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår motion av Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader.

Beslutsunderlag

- Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader
- Arbetsmarknads- och socialnämndens beslut 250619 § 220 med reservation (SD)
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 251215 Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader
- Funktionsstödsnämnden beslut 251020 § 97 muntlig Reservation (SD)

- Remissvar funktionststödnamnden
- Förskolenämnden beslut 251022 § 133 muntlig reservation (SD)
- Remissvar förskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 20251025 Särskilt yttrande (SD)
- Remissvar Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens beslut 20251023 muntlig Reservation (SD)
- Remissvar grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 251030 § 154 Reservation (SD)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-12-15

Kommunstyrelsen 2026-01-07

Kommunfullmäktige 2026-01-22

Beslutet skickas till

Jacqueline Maly (SD)

Magnus Olsson (SD)

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Stadskontoret, Intern ledning och samordning

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) har inkommit med en motion där de föreslår att kommunen utreder möjligheten till en fullständig övergång till automatiserade översättnings- och tolktjänster för att minska tolkkostnaderna.

Motionärerna menar att den tekniska utvecklingen inom maskinöversättning och automatiserade tjänster skapar förutsättningar för effektiviseringar.

Motionärerna föreslår att berörda nämnder i samråd med kommunstyrelsen får i uppdrag att:

- utreda möjligheterna för en fullständig övergång till automatiserade tjänster för produktion av textbaserat innehåll på främmande språk,

- utreda användningen av automatiserade tjänster som ersättning för tolktjänster i lämpliga fall, samt
- ta fram en risk- och konsekvensanalys för en avveckling av tolkanvändning till förmån för automatiserade tjänster.

Motionen remitterades först till arbetsmarknads- och socialnämnden, därefter också till funktionsstödsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden.

Arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på den digitala utvecklingen där AI och maskininlärning kan användas för att effektivisera arbetsuppgifter. Nämnden konstaterar dock att tillgängliga automatiska översättnings- och tolktjänster i dagsläget inte uppfyller de krav som ställs i kommunal verksamhet utifrån gällande lagstiftning, särskilt för att säkerställa den enskildes rättigheter enligt förvaltningslagen (2017:900).

Nämnden lyfter även att det finns juridiska frågetecken kopplade till informationssäkerhet vid användning av automatiserade tjänster för tolkning i ärenden där personlig information hanteras.

I en utredning som nämnden genomförde under 2023 om alternativa driftsformer för tolktjänster (ASN-2023-21369) konstaterades att automatiska tjänster idag endast kan utgöra komplement till mänskliga tolkar, men inte ersätta dem helt. Nämnden ser inte skäl att omvärdera denna bedömning.

Vidare noterar nämnden att regeringen har tillsatt en utredning som ska se över vissa tolkfrågor, där uppdraget ska redovisas senast 31 mars 2026 (Dir. 2025:16).

Nämnden bedömer att tillgängliga tjänster i dagsläget inte uppfyller kraven enligt gällande lagstiftning och yrkar därför på att motionen avslås.

Reservation (SD).

Funktionsstödsnämndens yttrande

Funktionsstödsnämnden ser positivt på den digitala utvecklingen men anser att automatiserade tolktjänster i dagsläget inte uppfyller de krav som ställs i kommunens verksamheter enligt gällande lagstiftning. Nämnden betonar att tolkning är en rättighet enligt förvaltningslagen och särskilt viktig för nämndens målgrupp, som ofta har behov av förstärkt kommunikationsstöd såsom alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) och tecken som alternativ och kompletterande kommunikation (TAKK).

Nämnden hänvisar till arbetsmarknads- och socialnämndens tidigare utredning, där det konstaterats att automatiska tolktjänster endast kan fungera som komplement till

mänskliga tolkar. Vidare lyfts att det finns juridiska frågor kopplade till informationssäkerhet. Mot denna bakgrund yrkar nämnden att motionen avslås.

Reservation (SD).

Förskolenämndens yttrande

Förskolenämnden ser positivt på de möjligheter som automatiserade språktjänster kan erbjuda. Dessa kan dock, av juridiska skäl, inte ersätta professionella tolkar och översättare. För närvarande krävs dessutom mänsklig medverkan för att säkerställa att innehållet återges korrekt. Automatiserade tjänster kan däremot fungera som ett komplement till tolkning och översättning, eller användas i situationer där behovet av en tolk inte är direkt motiverat. Innan en sådan lösning kan upphandlas och införas som stödresurs måste dock krav på informationssäkerhet och dataskydd uppfyllas.

Nämnden följer utvecklingen inom området och är beredd att närmare utreda möjligheterna att använda digitala språktjänster som ett komplement till mänskliga tolkar och översättare.

Mot bakgrund av detta föreslår nämnden motionen anses besvarad.

Reservation (SD).

Grundskolenämndens yttrande

Grundskolenämnden ser positivt på digital utveckling men anser att automatiserade språktjänster i dagsläget inte uppfyller de krav som ställs i kommunal verksamhet enligt svensk och europeisk lagstiftning. Nämnden betonar att rätten till tolk enligt förvaltningslagen är grundläggande, och att både den enskildes önskemål och uppgifternas betydelse har relevans för hur tolkbehovet ska bedömas.

Vidare lyfter nämnden att personlig information måste hanteras på ett rättssäkert sätt, och att de automatiska tjänster som finns tillgängliga i dag inte uppfyller kraven i bland annat dataskyddsförordningen.

Mot denna bakgrund föreslår nämnden att motionen avslås i sin helhet.

Reservation (SD).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i arbetsmarknads- och socialnämndens bedömning att automatiserade översättnings- och tolktjänster i dagsläget inte uppfyller de krav som ställs i kommunal verksamhet. Nämnden lyfter särskilt utmaningar kopplade till informationssäkerhet, sekretess och personuppgifter, samt bristande möjlighet att säkerställa kvalitet, precision och riktighet i översättningar.

Nämnden hänvisar till aktuell forskning som visar att maskinöversättning i viss mån kan fungera som stöd för mänskliga tolkar, men inte som ersättning. Det betonas också att gällande lagstiftning, inklusive förvaltningslagen och lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, ställer tydliga krav på tillgång till kvalificerad tolkning och översättning.

Särskilt lyfter nämnden att informationssäkerhet inte kan garanteras i befintliga automatiserade tjänster, exempelvis vid hantering av sekretessbelagd information och personuppgifter. Dessutom saknas möjlighet att kontrollera översättningens kvalitet, riktighet och precision, vilket är avgörande i kontakt med den enskilde.

Mot denna bakgrund föreslår nämnden att motionen avslås.

Särskilt yttrande (SD).

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens yttrande

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ser positivt på digital utveckling, men anser att automatiserade översättnings- och tolktjänster i dagsläget inte uppfyller de krav som ställs i kommunal verksamhet. Nämnden instämmer i arbetsmarknads- och socialnämndens slutsatser från 2023 och betonar att kvaliteten i automatiska översättningar är otillräcklig, särskilt i kontakter med individer med kognitiva funktionsnedsättningar, där nyanser i kommunikation är avgörande för att identifiera behov av insatser.

Vidare lyfter nämnden juridiska risker kopplade till informationssäkerhet och dataskydd, särskilt i samtal som rör personlig information. Det påpekas även att vård- och omsorgsterminologi ofta kräver specialiserad översättningskompetens som i dag inte kan tillgodoses av automatiserade tjänster.

Mot denna bakgrund föreslår nämnden att motionen avslås.

Reservation (SD).

Stadskontorets bedömning

Kommunen har enligt förvaltningslagen en skyldighet att använda tolk och översätta handlingar när det behövs för att den enskilde ska kunna tillvarata sina rättigheter i kontakt med myndigheten. Detta innebär att tolkning och översättning måste hålla en sådan kvalitet att individen både kan förstå och bli förstodd i ärenden som rör dem. Därutöver ställs höga krav på informationssäkerhet, särskilt vid behandling av personuppgifter.

Stadskontoret delar bedömningen från arbetsmarknads- och socialnämnden samt övriga remissinstanser att de automatiserade översättnings- och tolktjänster som finns tillgängliga idag inte uppfyller dessa kvalitets-, rättssäkerhets- och

informationssäkerhetskrav. Även om tekniken utvecklas snabbt bedöms sådana tjänster i nuläget endast kunna fungera som ett komplement till mänskliga tolkar, men inte ersätta dem fullt ut.

Flera nämnder, däribland hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden och förskolenämnden, betonar att deras målgrupper ofta har särskilda kommunikationsbehov, och att bristande förståelse för kontext och fackspråk kan få allvarliga konsekvenser. Det lyfts också att rättsläget är oklart, att informationssäkerheten inte kan garanteras och att kvaliteten i översättningarna inte kan verifieras utan mänsklig inblandning. Arbetsmarknads- och socialnämndens utredning från 2023 nämns som fortsatt relevant. Samtliga nämnder framhåller att digitala språktjänster i framtiden kan få en roll som stödresurs.

Stadskontoret konstaterar också att digitala verktyg kan komma att spela en större roll i framtiden och att det är viktigt att kommunen fortsätter att följa utvecklingen. Mot bakgrund av gällande lagkrav, kvalitetskrav, remissinstansernas samstämmiga bedömningar samt den pågående nationella utredningen om tolkanvändning, föreslår stadskontoret att motionen avslås.

Ansvariga

Martin Ljungberg Nämndsekreterare
Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör